

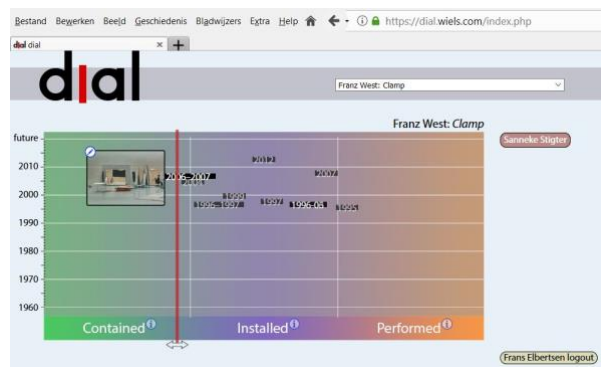
Franz West, [Clamp](#) als case study voor [DIAL](#)

Clamp (1995) van de Oostenrijkse kunstenaar Franz West (1947-2012) is een meerdelige, uit zelfgemaakte meubelstukken, schilderijen en sculpturen bestaande installatie, grotendeels gepresenteerd in een door drie met pagina's uit een telefoongids 'behangen' wanden omgeven huiskamer. Essentieel is de interactie met het publiek. De voorwerpen mogen niet alleen worden aangeraakt, maar ook worden 'gebruikt'.

Voor de tentoonstellingsmaker kan zich het volgende dilemma voordoen. Dient het werk bij opstelling altijd in zijn geheel te worden getoond, of kan worden volstaan met een selectie van de delen, en zo ja, welke? Bij een eerste opstelling was één de gebruiksfuncties het telefoneren met een vaste telefoon. Bij latere opstellingen werd deze telefoon niet meer opgesteld. Was dit op basis van een directe aanwijzing van de kunstenaar, of ingegeven door technologische ontwikkeling – of beide?

Tijdens het installeren van Franz West's installatie *Clamp* (1995) in 2012, met de wanden behangen met pagina's uit oude telefoongidsen waaraan nu een deel van de geschiedenis van het werk is af te lezen. © Marjon Gemmeke, Kröller-Müller Museum.

In 2006 verschuift het karakter van *Clamp* tijdelijk naar 'contained' in het kader van een projectopstelling waarin de objecten uit *Clamp* op zaal worden gerestaureerd alvorens het gehele kunstwerk wordt geïnstalleerd tijdens *Inside Installations II* in 2007. Het karakter is dan weer 'installed' en behoorlijk richting 'performed', omdat het publiek het werk kon betreden. © Sanneke Stigter en Wiel's Simple Solutions.

Waar traditionele registratievormen zich toespitsen op het zo volledig mogelijk vastleggen van een situatie, beoogt de toepassing van de DIAL de overwegingen die uiteindelijk tot een opstelling leiden in kaart te brengen. Hierbij wordt zowel het moment van de beslissing, als de persoonlijke overwegingen daarbij vastgelegd, waardoor veranderingen in de opvatting van het werk in de loop der tijd navolgbaar worden om volgende beslistmomenten te kunnen informeren.

Frans Elbertsen en Sanneke Stigter

17 mei 2018